

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Příprava na vyučování Českého jazyka a literatury s cíli v oblastech OSV, EV a čtenářství

Název učební jednotky (téma)	Rok s Barykem
Stručná anotace učební jednotky	<p>Četba aktuálních (podle měsíců) ukázek z knížky, v níž je pohledem hlídacího psa přiblížen život na vesnici, v lese a na dvorku po dobu celého kalendářního roku. Baryk má na každý měsíc nové vyprávění. Každé roční období s sebou přináší změnu. Baryk vypráví o zajímavých setkáních s ostatními zvířátky a srovnává jejich život se životem psím. Má se jako pes dobře, a tak přemýšlí, jak by ostatní zvířátka přeučil na psa také. Vypravěčovou základní vlastností je solidarita a elementární znalost přírodních zákonitostí a zvířecího naturelu. Své znalosti i vlastnosti předává přitažlivou formou čtenářům, čímž by měly (mohly) být rozvinuty a posíleny i u nich.</p> <p>Žáci pracují ve skupinách.</p>
Nutné předpoklady (Již osvojené znalosti a dovednosti žáků, které umožní, aby jednotka efektivně směřovala ke svým cílům).	—
Časový rozsah učební jednotky	10x 90 minut

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Věk žáků (ročník)	2. ročník						
Zařazená průřezová témata (včetně čtenářství)	OSV	MKV	MV	VMEGS	VDO	EV	Čtenářství
	Ano					Ano	Ano
Vyučovací obor(y)	Český jazyk a literatura						
Dlouhodobé cíle (Klíčové kompetence, části profilu absolventa, části výchovné a vzdělávací strategie školy)	—						

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

<p>Cíle jednotlivých průřezových témat a čtenářství, které chci v dané učební jednotce naplnit</p>	<p>OSV</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žák popíše, jaké konkrétní chování postav z příběhu se mu líbilo a proč a jaké ne a proč. • Žák zhodnotí kvalitu své práce a míru zapojení do práce ve skupinách. • Žák se pokusí vyjádřit emoce, které obsahuje konkrétní ukázka, své pocity z četby i poučení, které se mu dostalo. Zvláštní důraz bude věnován solidaritě mezi jednotlivými hrdiny vyprávění. <p>EV</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žák vyhledá a zvolenou formou interpretuje příběhy a legendy o přírodě, krajině, živočiších. • Žák se prostřednictvím ukázek seznámí charakteristickými vlastnostmi vybraných živočichů i zákonitostmi koloběhu přírody. <p>Čtenářství</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žák si rozšiřuje slovní zásobu, upevňuje si schopnost hlasitého projevu (čtení a vyprávění). • Žák z přečteného textu interpretuje obsah.
<p>Cíle učební jednotky</p>	<p>Český jazyk a literatura</p> <p>RVP:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žák plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti. • Žák vyjadřuje své pocity z přečteného textu.
<p>Hodnocení</p> <p>(Z čeho učitel i žáci poznají, že bylo dosaženo cílů a jak</p>	<p>Zpětná vazba</p> <p>výstupy žáků – výroba vlastní stránky do společného velkého leporela – Atlasu Barykových kamarádů.</p>

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

<p>to učitel i žáci budou hodnotit)</p>	<p><i>Fáze hodnocení:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • sebehodnocení skupiny, • zapojení všech členů do práce • sebehodnocení jednotlivců • postřehy spolužáků <p>Žáci se pokusí při závěrečné výstavce obrázků konkrétně zhodnotit svou práci i práci ostatních.</p>
<p>Popis učební jednotky</p>	<p><i>Poznámka:</i> celá série lekcí probíhá během deseti měsíců. Každý měsíc se čte jedena ukázka z knihy. Každá lekce může mít stejný metodický postup či s obměnami.</p> <p>Je účelné reflektovat vývoj především ve zpětné vazbě a hodnotit a sebehodnotit posun jedince.</p> <p>1. Evokace (5 min)</p> <p>Při první lekci představíme Baryka, vysvětlíme, co nás bude každý měsíc čekat.</p> <p>V úvodu dalších jednotek děti vyzveme, abychom společně zavzpomínali a minulý příběh s Barykem. S kým se v příběhu setkal? Co se událo?</p> <p>2. Čtení příběhu (10 min)</p> <p>Učitel začne číst příběh dětem (Příloha A–J). Příběh čteme výrazně, zapojujeme intonaci hlasu, dramatizujeme. U vybraných části děti vyzveme, aby si je přečetly samy (věta, odstavec) nebo můžeme požádat vybraného žáka, aby kousek přečetl nahlas.</p> <p>Později můžeme vyzvat vybranou skupinku, aby si četbu příběhu předpřipravila doma a pak příběh celé třídy přečetla.</p> <p>3. Rozhovor nad ukázkou (5 min)</p> <p>Dětem položíme několik vybraných ukázek vztahující se k textu</p>

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

(ověříme, že znají základní obsah a klíčové pasáže):

- Kdo v příběhu tentokrát s Barykem vystupuje?
- Co Baryk zažívá a prožívá?
- Co se v příběhu odehrává?
- Kde se příběh odehrává?

4. Práce ve skupinách (15 min)

Děti se pokusí vytvořit dramatickou situaci vycházející s přečteného textu.

Každá skupinka může znázornit jinou situaci. Pasáž (pasáže) s „dramatickou situací“ jim můžeme ještě jednou přečíst.

5. Reflexe k prezentaci výstupů (15 min)

Při reflexi můžeme využít následujících otázek:

- Které konkrétní chování některé z postav příběhu se ti líbilo a proč?
- Které konkrétní chování některé z postav příběhu se ti nelíbilo a proč?
- Jaké charakteristiky měli živočichové, vystupující v příběhu? Co bylo pro ně typické?
- Jaké prostředí měli rádi?
- Jaké poučení můžeme vyvodit z ukázky?
- Znáte nějaký skutečný příklad podobného chování (které bylo v ukázce) ze života?

6. Rozbor a diskuse (10 min)

Děti se sesednou do kruhu a snaží se najít typické Barykovy vlastnosti a vyjádřit je slovním popisem nebo předvést i pantomimicky.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

7. Závěrečná reflexe (10 min)

V této části je cílem zhodnotit, jak se jednotlivci či skupinky posunuly ve své práci (čtenářských, sebehodnotících dovednostech) od minulého měsíce.

Můžeme využít následujících otázek:

- Co se ti dnes lépe povedlo než minule?
- Jak se ti dnes poslouchalo či četlo?
- Podařilo se ti zapamatovat příběh lépe než minule?
- Povedlo se ti zobrazit scénku lépe než minule?
- Jak probíhala dnešní spolupráce ve skupině?

8. Domácí úkol (5 min)

Děti vytvoří obrázek s Barykem a některým jeho kamarádem a napíše o jejich vztahu.

Seznam příloh

Příloha A – Já Baryk a má vlaštovka (Září)

Příloha B – Já Baryk a můj srnec (Říjen)

Příloha C – Já Baryk a můj bažant (Listopad)

Příloha D – Já Baryk a moje vrána (Prosinec)

Příloha E – Já Baryk a moje sýkorky (Leden)

Příloha F – Já Baryk a můj zajíc (Únor)

Příloha G – Já Baryk a můj ježek (Březen)

Příloha H – Já Baryk a můj čáp (Duben)

Příloha I – Já Baryk a můj šnek (Květen)

Příloha J – Já Baryk a můj slepýš (Červen)

NEPIL, František. *Já Baryk*. Praha : Albatros, 2001. 68 s. ISBN 80-00-00983-8.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

	<p>Bc. Květoslava Brixiová ZŠ, MŠ a ZUŠ Jesenice K Rybníku 800, 252 42 Jesenice</p>
<p style="text-align: center;">Závěrečná sebereflexe učitele (následuje po odučení učební jednotky)</p>	
<p>Co se mi osvědčilo během vyučování (co fungovalo, mělo úspěch, z čeho jsem měl/a radost).</p>	<p style="text-align: center;">—</p>
<p>S jakými problémy (obtížemi) jsem se během vyučování setkal/a.</p>	<p style="text-align: center;">—</p>
<p>Co bych příště udělal/a jinak (jak bych upravil/a tuto přípravu).</p>	<p style="text-align: center;">—</p>

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Já Baryk a má vlaštovka (Září)

Měsíc chlupů

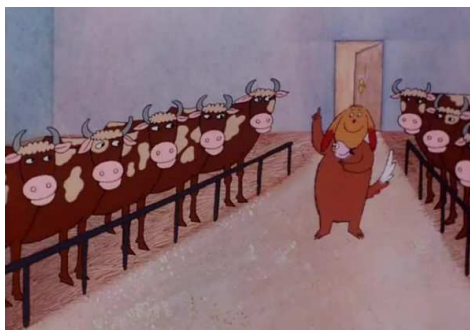
Vzpomněl jsem si, že i u nás ve vsi jsou teplé kraje. Že tam postavili kravín a tam nikdy nemrzne. Že by tam mohla ta nanicovatá vlaštovka zimu přečkat.

„A jsou tam mouchy, Baryku?“, ptala se mě, „já potřebuji mouchy, abych se dočkala jara.“

Vypravil jsem se s ní do kravína a řekl jsem kravám:

„Děvčata, tady moje kamarádka bude s vámi bydlet přes zimu. Musíte se trošku uskrovnit, aby se sem vešla. A musíte jí hlásit, na kterou z vás si sedne moucha. Na kterou si sedne, zabučí. Která nezabučí, s tou se nebudu párat a kousnu ji do nohy. Nemyslete si, že neslyším k nám do chalup, když mlčíte!“

Vyšlo to. Krávy se opravdu uskrovnily a vzaly vlaštovku mezi sebe. Ta přežila ve zdraví zimu a dočkala se jara. Až do předevečíra si hrála s mouchami nad řekou na babu a pak mně v jednom kuse štěbetala,

kteou dohonila a kteou ne. Předevečírem se vypravila do opravdických teplých krajina za mořem. Škoda, že nezůstala i letos v kravíně. Ale co na ní mohu chtít? Je měsíc chlupů, jí ani za ten rok chlupy nenarostly a na štěkání taky nemá hlavu.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Já Baryk a můj srnec (Říjen)

Měsíc mastných kostí

Jenže naši lidé nestojí o to, aby se jim psí plemena posrnčila. Nestojí o to, aby se psem stal kdekdo. Když vidí, že těch srnců běhá po lese přece jen moc, vezmou bouchačku a jdou na ně.

Můj člověk mě vždycky brává s sebou.

Mám na to školy: vím, že se v lese nesmí ani

ceknout. A ještě nikdy v životě jsem v lese necekl. Tentokrát jsme však přišli do dubiny, a kdo myslíte, že se zjevil na paloučku? – Nu ovšem, můj srnec! Čichl semhle, čichl tamhle a začal se pást, jako by se nechumelilo. Můj člověk tedy přiložil pušku k líci a já se díval, kdy to bouchne. Kdy se ten srnec, tuňťa jeden, složí do trávy. Bylo mi ho líto.

Tak rád bych ho ještě slyšel špatně štěkat. A tak jsem poprvé v životě

udělal to, co vzdělaný pes v lese nikdy provést nesmí. Udělal jsem haf! Můj srnec vyskočil, jako by byl na péro, a v ten ráz byl pryč. A můj člověk na mě udiveně koukal a nevěřil svým uším. Já ty svoje sklopil, protože

jsem věděl, co bude. A taky že bylo! Neumíte si představit, jak to štípalo.

Pak jsem ležel před boudou a čekal, až mi to zchladne. A představte si, že k půlnoci přišel ten srnec na kraj smrčiny a odštěkal mi poděkování!

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Já Baryk a můj bažant (Listopad)

Měsíc ousaných pacek

Letecký den pořádají bažanti a zúčastní se ho kdekdo. Bažanti dělají leteckou eskadru, já a ostatní moji kolegové zdravotníky, můj člověk a jeho kamarádi protiletecké dělostřelectvo a ta jeho dělá doktora. Bažanti se maskují na polních letištích v remízkách, úvozech a křovinách a my vyrazíme od Zelené lípy do toho terénu.

Když hlavní člověk zatroubí, tak to začne: eskadra bažantů najednou vzlétne, můj člověk a další dělostřelci zdvihnou hlavně a bum – prásk – bum! Bažanti letí a naši lidé je cvičí v rámusu, dokud je nezaženu z dohledu. Pak si všichni rousáme packy dál a za chvíli vzlétne jiná eskadra a všechno se to opakuje znovu.

Kdy se ovšem stane, že při tom přeletu dostane poruchu a havaruje. A to je moje chvíle. Můj člověk vztáhne ruku a já vím, co to znamená. Znamená to: „Na chirurgii!“

Letos se mi ale ten můj bažant přiznal, že z těch leteckých dnů nadšen není...

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

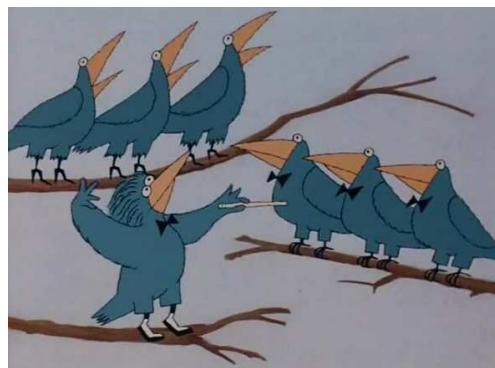
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Já Baryk a moje vrána (Prosinec)

Měsíc studeného kastrůlku

Když přijde okolo Vánoc psí zima, začnou se vrány objevovat i ve vsích. Jako tam moje, co mi pořád šilhá po kastrůlku. Je to už vrána dědek, o moc starší než já. Vrány i havrani žijí osmkrát déle než my psi a dožívají se většího stáří než člověk. Pokud je teda někdo nesestřelí nebo pokud nevypijou otrávené vejce.

Když ke mně zase přiletěla, tak jsem se jí optal; „Dědku, proč vy vrány a havrani chodíte pořád v černém? Vy vypadáte, jako byste denně chodili na svatbu, ne pohřeb nebo do Národního.“

„Prrotože jsme, kamarráde, měli zpívat na kocerrtu v Rrrudolfínu. My vrrrány i havrrrani jsme totiž pěvci, rrozumíš? Jako třeba slavík.“

„Chachá!“ já na to, „vy jste takoví pěvci jako já klavírista.““

„K pěvcům nás řadí vědcové, ty mrrrřafo. Protože máme v krku to samé, co slavíci. Jenže my zpíváme jinak, rrozumíš? A zpíváme ve sborrru.“

„A kdy jste měli ten koncert, dědku?“ ptám se.

„Ještě jsme ho, kamarráde, neměli,“ povídá vrána. „Oblékli jsme se na něj do čerrrného, do frrraků, ale oni nás z toho Rrrudolfína vyhnali.“

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Že prý jsme výtrrřzníci. Bez bot. Ale my, kamarráde nejsme výtrrřzníci. My prrrostě nemáme ševce. Řekni, kamarráde, kdo ušije pro celý sborrr lakýrek na tři prosty dopředu a jeden dozadu, kdo?“

„To taky nevím, dědku,“ přiznal jsem se. A opravdu to nevím. Kdybyste to věděli vy, tak jim to napište.

Já Baryk a moje sýkorky (Leden)

Měsíc svěšené oháňky

V lednu je můj člověk věčně zalezlý uvnitř a v tom nevyvrzaném teple mu vleze do hlavy, že nebude na všechno stačit. Začne se poohlížet po dalších hlídačích. Kus od mé boudy postaví každou zimu ještě jednu hlídačí boudu! Ona je to budka! Budníček!

Můj člověk si do ní však nepořídí žádného hafana. Kde ho taky vzít, když poslední pořádný hafan jsem já! Do budky nasype krmení, aby se tam slétaly sýkorky. Zřejmě si myslí, že si z nich vychová maličké hlídačí psíky. Jenže ouha! Přejde listonoš nebo kominík – sýkorky před ním uletí. Přejde můj člověk – sýkorky uletí zas.

Znám je skoro všechny. Nejvíc je sýkor koňader. Koňadry se zcivilizovaly tak, že to už pomalu volá do nebe. Už jim nestačí budky. Uhnízdí se v pumpě, ve schránce na dopisy, v plechové konvi i v plechovce od konzervy.

Na jaře si jedna udělala hnízdo kus ode mne v dutém železném sloupku. Až na dně. A vyvedla tam mladé. To mi řekněte, co je to za nápad! Vedle toho sloupku je tak malá, jako já vedle komína z cihelny. A ona se musela drápat nahoru a dolů tím komínem, víte kolikrát za den?

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Ze začátku přilétala se sýkorčákem dvěstěkrát s housenkami v zobáku. Když se ti její haranti rozjedli, přilétala už čtyřsetkrát, a než je vyvedli, tak dělali tohle buď fit dokonce osmsetkrát za den!

Někdy mi kolem čumáku proletí i zamoučení mlynařici. V našich

psích čítankách dostáváme tyhle sýkory vždycky za vzor. Když totiž nemají vlastní mláďata, pomáhají krmit a vychovávat mláďata jiných mlynaříků. To mi tedy řekněte, kde bych já na cizí štěňata vzal čas!

Všechny tyhle sýkorky znám osobně. Jsou ještě jiné, například moudivláčci u rybníků, kteří si staví hnízda podobná tenisovým míčkům. A jsou sýkořice vousaté, ale ty se nikdy nepřiživují u mého kastrůlku.

Koňadry a modřinky jo. Ty pochopily, že jsem takový starý dobrák, co na sobě nechá dříví štípat. Z kastrůlku mi ujídat dovedou. Ale jak přijde listonoš, tak všechny zmizí jako pára. A já ke všemu musím hlídat i tu jejich hlídacích budku!

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

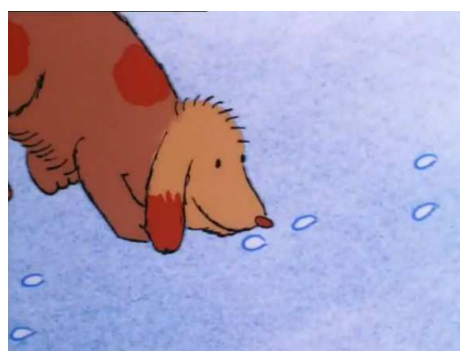
OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Já Baryk a můj zajíc (Únor)

Měsíc sněhuláků

Tak už je únor, měsíc sněhuláků. V únoru vynesou mláďata našich lidí sáňky ze sklepů a půd a jdou dělat sněhuláky. Jak? Vytáhnou sáňky na stráň, spustí se na nich rovnou dolů a dole se pokaždé převrhnou a vyválejí ve sněhu. Tak se z nich stanou sněhuláci.

My psi je máme na starosti. Každý z nás běhá za mláďaty toho svého člověka, každý na ně hafá, aby se nezvrhla a nevyválela, aby nenosila celou zimu u nosu svíčku. Jenže to je, jako když kosti na stěnu hází. Jednak je nikdo z nás nedohoní a jednak nepřekřičí. Protože všichni na sáňkách vřeští tak, že naše ponaučení stejně nemohou slyšet. Ale to nás nez bavuje odpovědnosti. Běháme tedy za sáňkami jako pominutí a na naše vlastní zájmy nám nezbyvá moc času.

Taková sáňkovací stráň je například pošlapána spoustou stop. A stopování je můj koníček. Podle stopy poznám každého zajíce za naší vesnicí. Kdykoli mě v čumáku pošimrá vůně zaječí tlapky, mám tisíc chutí si to s nějakým ušákem rozdat. Zajíc to ovšem dovede kalit sedmdesátkou, zatímco mně to běhá tak pětaticítkou. Ale já jsem asi ještě v záběhu a třeba mi to jednou bude šlapat podstatně líp.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Já Baryk a můj ježek (Březen)

Měsíc mžourání

„Máš šestnáct tisíc jehliček a sem tam nějakou navíc,“ povídám ježkovi, když jsem dopočítal. „Správně, Baryk,“ pochválil mě ježek, „píšu ti jedničku z počtů a jdu na žížaly přes silnici.“ Všichni ježci totiž věří, že nejlepší i nejtlustší žížaly najdou, když přeběhnou

silnici. „Nechod!“ varoval jsem ho, „přejedou tě.“ Po silnicích jezdí večer zabijáci ježků. Vidí ježka, a místo, aby se mu vyhnuli, schválně z něho nadělají placku.

Ježek na to nic a hrnul si to bezstarostně na asfalt. Viděl jsem, jak k němu letí světla. Ten vůz to švihal aspoň devadesátkou. Pak byla tma a ježek nikde. Vyl jsem jednu noc, pak druhou a potom třetí. To ale na mě vyletěl můj člověk ve štráfovaném pyžamu a znectil mě, že má před

sebou ranní a že se kvůli mně ani nevyspí. Tak jsem přestal. Mičel jsem a vyl jsem jen dovnitř do ledvin, aby to nebylo slyšet.

„Uběhly tři měsíce a ježek přišel. „No ne,“ rozradostnil jsem se, „on tě tenkrát nepřejel?“ „Vyhnul se mi. Asi měl ze mě strach.“ „A co jsi dělal za silnicí tři měsíce?“

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

„Ježčata,“ odpověděl. „Povedlo se mi jich sedm. Brzy ti je sem přivedu.“
Řekl jsem, že hm, a obešel jsem hromadu dřeva. Sedm mladých a dva staří ježci se pod ni nevejdou, ani kdyby se oholili. Jen aby ve zdraví přešli tu silnici.

Řekněte, prosím vás, tátovi, až sedne za volant, ať ježky na silnici nezajíždí. Jeden z nich je ten můj. Vlastně nejenom jeden; jeden a sedm a jedna je celkem devět. Byli by to třeba ti mí a já bych neměl komu fandit.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Já Baryk a můj čáp (Duben)

Měsíc číperných blech

Tak už je duben, měsíc číperných blech. Celou zimu dají jakžtakž pokoj. Občas vás sice kousnou, ale to jen abyste věděli, že nejste na světě opuštění. Že jsou při vás alespoň blechy. Jakmile však přijde duben, vylíhne se kde co: housata, kachňata, kuřata, kůzlata, štěňata, a mám dojem, že i blešata. Nebo jestli je to snad tím, že v lehkém jarním kožichu je jim u mne přece jen chladněji a musejí se zahřát pohybem – to přesně nevím. Vím jen, že se v dubnu mohu udrbat.

Duben mi tedy avizují blechy. Avizovat je cizí slovo, které znamená „hele, už to tu bude“. Mému tatíčkovi avizovali duben kromě blech i čápi.

Když čapí pár přiletí, sepere se nejdřív o své hnízdo s jiným párem. Ono těch hnízd není tak moc – v Evropě je jich sice přes devatenáct tisíc, ale v Čechách jen tři sta. Proto se o ně čápi perou jako hasačerti, ale rytířsky. Čáp s čápem a čápice s čápicí.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Nikdy se nepere čáp s cizí čápicí. V tomhle jsou tihle ptáci tak vychovaní jako my psi. Kdo vyhraje, ten si hnízdo opraví a vysedí na něm obyčejně tři čtyři mláďata. Někdy až sedm. Ale čapí mláďata! Lidé totiž tvrdí, že čapí nosí mimina. Mně se to tedy nikdy nezdálo a tak jsem se osmělil a zeptal se jednoho čápa, jestli je na tom něco pravdy.

„Něco jo,“ řekl, „ale vlastně nic. Pravda je, že nosíme jenom žáby. Kluky ne. Ale kromě žab sbíráme i čolky, mloky, hady a ještěrky a v polích a u rybníků i krtky, a hlavně hraboše.“

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

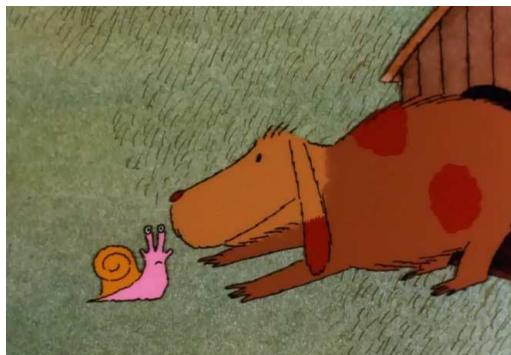
OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

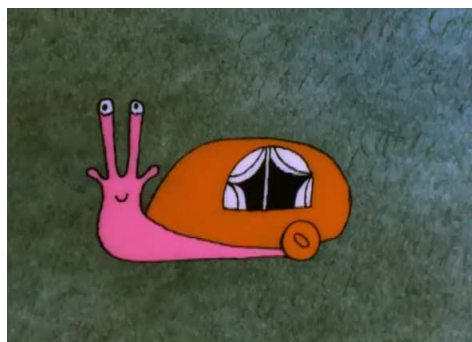
Já Baryk a můj šnek (Květen)

Měsíc psích songů

Šneci žijí jako my psi v boudách. Oni tedy v boudičkách, abyste si nemysleli, že vás chci oblafnout. Jenže si je musí nosit s sebou. Což je pochopitelné – při té jejich loudavost by se od ní mohli vzdálit dejme tomu deset metrů a už by se do tmy nestačili vrátit.

Zatímco psí bouda je prostě obývací ložnicí, hlemýždí boudička je víceúčelová. Pro šneka je například i chladničkou. Když přijdou vedra, zaleze s ní do stínu a ještě si ji zavíčkuje poklopem ze ztuhlého slizu. Na podzim si udělá z domečku dokonce vrták. Zavrtává se totiž do hlíny a boudička mu na to slouží jako nebozez. Když je dost hluboko, zavíčkuje se a přespí zimu.

Jsem taky citově založený pes a tuhle jsem spustil jeden ze svých songů. Vyl jsem celý večer, kolem chodili lidé a pokřikovali na mě pochvalné poznámky. Vždycky když dlouho vyju, sklídím takový aplaus. Ale co mě dojalo, to byl právě šnek.

Celý den se ke mně belhal ze zahrádky. Dorazil se stmíváním a řekl dojatě; „Mistře, to byla krása! To byl zážitek! Kde jste se to učil?“

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

„Ale kde bych se to učil,“ odpověděl jsem se svou známou skromností, „to mi jde samo od sebe. Dole ve vsi bydlí Kikina a ta mě strašně ráda poslouchá. Tak jí občas něco takhle zavyju a ona je mi za to vděčná.“

„Taky bych to rád uměl,“, vzdychl hlemýžď, „jenže nač? Nemám žádnou hlemýždici.“

„Však by se našla,“ chlácholil jsem ho, „vypadáte ještě dobře.“

„Jak by se mohla najít?“ divil se. My šneci se přece nedělíme na šneky a šnečky, na samečky a samičky. My jsme všichni stejní, my jsme obojetníci. Každý z nás může snášet vajíčka, když to na něho padne. Jenomže nemáme komu zpívat své songy.“

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

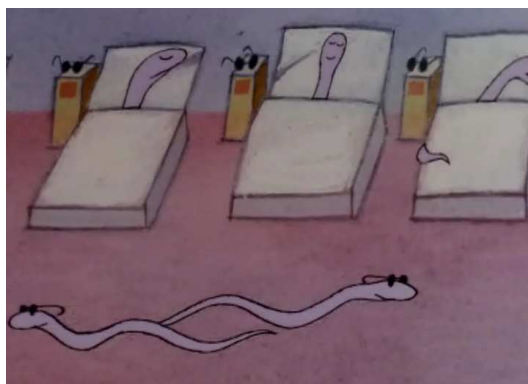
Já Baryk a můj slepýš (Červen)

Měsíc hromdoškopků

Někdy se můj člověk zlobí jako tuhle, když na zahradě sekal trávu a uhlazoval krtiny. To bylo nějakého zlobení a křičení „Hrom do škopku!“ Až když nás ta jeho zavolala na krmení, uklidnil se a šel. A já jdu s ním, jím zrovna tak rád jako on.

Loudám se za ním a myslím si, že to nejhorší jsem si už odposlouchal. A báb ho – najednou vidím, že se na zahradě vyvaluje slepýš! Takže teda ještě něco uslyším. Protože když vyleze po týdnu vedra slepýš z díry, mohu strčit pracku do kastrůlku na to, že začne určitě pršet. A když mému člověku neschne seno, to už nevolá jen hrom do škopku, to už se mu raději klidím z cesty. Slepýše zná kdekdo, ale kdo má ustrašené kalhoty, ten ho považuje za jedovatou zmiji. Jenomže

slepýš je proti zmiji mrňous. Je dlouhý asi jako psí ocásek, ale je o hodně tenčí. Je tenký asi jako kost z kuřecího stehýnka. Zbarvený je do bronzova a vůbec není slepý. Když vidí, že se blíží mrazy, zaleze do nějaké díry a tam přežije zimu. A nemyslete si, že sám.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Slepýši si dělají z děr společné noclehárny. Přezimuje jich i dvacet třicet pohromadě, a někdy i o hodně víc. Slepýšů je jako smetí, protože samička naklade až dva tucty vajec. Kdyby je nic nesežralo, žili by slepýši pořádně dlouho. Třikrát tak dlouho než my psi. My toho totiž máme moc na starosti a to nám ukracuje život. Jenže málokterý slepýš se dožije padesátky, protože se hodí kdekomu ke svačině. I třeba slepici.

Když jsem šel ze zahrady, povídám slepýšovi: „Kdypak přijde ten slejvák?“

„Navečer,“ odpověděl. „Potrvá přes týden. To bude tvůj člověk vyskakovat, už se na to těším.“

„Ale já ne,“ zavrčel jsem.

